

NYT FRA SPROGNÆVNET

MAJ 2022

Dansk
Sprognævn

INDHOLD

Generationernes holdninger til bandeord – 10 år senere

Læs om hvordan det ser ud med den unge og den ældre generations syn på bandeord.

Om postpositioner – en ukendt ordklasse i dansk

Der findes præpositioner der kan stå efter deres styrelse. Læs om denne ukendte ordklasse i dansk.

Udtrykket *teknisk set*. Det har *teknisk set* fået en ny betydning i dansk

Læs om hvordan der indenfor de seneste 30 år er opstået en ny brug og betydning af udtrykket *teknisk set*.

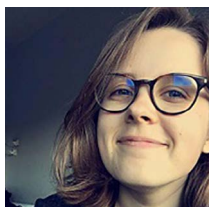
Spørgsmål & svar

- Transskription af ukrainsk og stavning af ukrainske navne
- Von- og van-efternavne, med eller uden von/van?

Generationernes holdninger til bandeord – 10 år senere

I de danske medier støder man nogle gange på den opfattelse at unge bander meget og mere end de ældre generationer. De samme synspunkter kan man møde blandt ældre mennesker, fx når man holder foredrag om sprog rundtomkring i Danmark: Forråelsen af sproget ser ud til at være den største sproglige bekymring de ældre har, også større end fx det engelske sprogs og de digitale mediers indflydelse på dansk. Men hvordan ser det egentlig ud med den unge og den ældre generations syn på bandeord? Og hvordan har de holdninger udviklet sig de seneste 10 år?

**JOHANNE NICLASSEN
JENSEN**

(f. 1998) er stud.mag. og var praktikant i Dansk Sprognævn i foråret 2020.

MARIANNE RATHJE

(f. 1973) er seniorforsker i Dansk Sprognævn.

FOR 10 ÅR SIDEN undersøgte Marianne Rathje og Daisy Grann unges og ældres holdninger til bandeord i en artikel i *Nyt fra Sprognævnet* (Rathje & Grann 2011). Artiklen var baseret på

en spørgeskemaundersøgelse som blev besvaret af 844 respondenter. På baggrund af de besvarede spørgeskemaer kunne Rathje & Grann berette at der i 2011 var store forskelle på hvilke holdninger til brugen af bandeord unge (13-14-årige) og ældre (65+-årige) havde.

Denne artikel bygger på en gentagelse af spørgeskemaundersøgelsen fra 2011 – 10 år senere, dvs. i 2021. I løbet af artiklen vil vi præsentere resultaterne fra 2021-undersøgelsen og sammenligne disse nye resultater med resultaterne fra 2011. Vores mål er at identificere tendenser og udviklinger i holdninger til bandeord i dansk i løbet af de 10 år der er gået siden den første undersøgelse.

DEFINITION AF BANDEORD

Først vil vi definere betegnelsen *bandeord*. Bandeord er knyttet til forskellige tabuer, og de bruges til at udtrykke følelser og holdninger (Rathje 2010). De tabuer som bandeord henviser til, kan opdeles i tre overordnede kategorier: 1) religion, fx *for fanden* og *satans*, 2) sygdom, fx *kraftedeme* (der er en afkorting af “må kræften æde mig”), og 3) kroppens nedre funktioner, dvs. seksualitet og afføring/urin, fx *fuck* og *pis*.

Et andet karakteristisk træk ved bandeord er at disse ikke skal forstås bogstaveligt, men er udtryk for en følelse eller en holdning. Fx henviser udtrykket “lort!” sagt eksempelvis efter at en modstander har scoret et mål, ikke til konkret

afføring, men udtrykker derimod ærgrelse eller vrede. Man kan yderligere skelne mellem *kraftudtryk*, *eder*, *forbandelser* og *bandeord*, men i denne undersøgelse lader vi alle former gå under betegnelsen *bandeord*, eftersom *bandeord* i daglig tale ofte fungerer som et overbegreb der dækker det hele. Vi skelner dog til gengæld mellem *bandeord* og *skældsord*. *Skældsord* er personrettede i modsætning til *bandeordene* (Rathje 2010). *Skældsord* kan fx være ord som *luder* og *idiot*, som siges for at ramme en person, hvorimod *bandeord* som *for satan* og *pis* nok kan være stødende, men ikke er tænkt som omtale af eller tiltale til personer. Denne artikel handler kun om *bandeord*, ikke *skældsord*.

SPØRGESKEMA OG SVARERE

Vores undersøgelse er baseret på et spørgeskema som i alt 1216 respondenter har svaret på. Spørgeskemaet er identisk med det Rathje & Grann udarbejdede og distribuerede i 2011. Vi har sendt spørgeskemaet til folkeskoler i alle danske regioner, og vi har delt spørgeskemaet i facebookgrupper med mange ældre medlemmer – også fordelt ud over landet. Derudover er spørgeskemaet blevet delt på Dansk Sprognævn's og sproget.dk's officielle facebooksider.

Ud af de 1216 respondenter falder 699 respondenter ind under vores to aldersgrupper: 358 respondenter er 13-14 år, og 341 respondenter er over 65 år. Alle regioner er repræsenteret blandt svarerne, men den største andel (26 %) er bosat i Region Syddanmark. Vi har modtaget flere besvarelser fra kvinder end fra mænd (64 % kvinder, 32 % mænd, 4 % ønsker ikke at besvare spørgsmålet om køn), hvilket også var tilfældet i 2011-undersøgelsen. Ideelt set var respondenterne fordelt kønsmæssigt og geografisk så det svarer til den danske population som helhed. Vi må derfor tage forbehold for repræsentativiteten

i vores undersøgelse, både hvad baggrundsvariable angår, men selvfølgelig også fordi vi kun har undersøgt holdninger til *bandeord* i et udsnit af den danske befolkning. Endelig må vi tage det forbehold at spørgeskemaer undersøger rapporterede holdninger fra respondenterne, altså hvad de selv mener deres holdninger og adfærd er – vi kan ikke vide om selvoplevelsen faktisk stemmer overens med hvad respondenterne gør.

ER DET ET BANDEORD?

I spørgeskemaet bad vi deltagerne svare ja eller nej til om de syntes at et bestemt udtryk var et *bandeord*. Vi spurgte ind til 10 udtryk der på forhånd var udpeget af os, så det var de samme der var blevet spurgt til i 2011: *fuck*, *kraftedeme*, *for fanden*, *pis*, *sgu*, *for pokker*, *for søren*, *gud*, *vor herre bevares* og *du godeste*. At det lige blev disse 10 udtryk der blev udvalgt i 2011, beroede dels på en nysgerrighed efter at finde ud af om visse milde *bandeord* bliver regnet som *bandeord* (fx *for pokker*), dels på at udvælge nogle af de *bandeord* som bliver brugt hyppigt i dagligdagen.

Hvis man ser overordnet på svarene fra 2021-undersøgelsen, er der overvejende enighed, dvs. at over 50 % af respondenterne svarede 'ja', blandt respondenterne om at *fuck*, *kraftedeme*

» og *for fanden* er bandeord, mens *du godeste*, *vorherre bevares*, *gud*, *for søren*, *for pokker*, *sgu* og *pis* ikke er det. I 2011-undersøgelsen svarede over halvdelen af respondenterne at *sgu* og *pis* var bandeord, men 10 år senere har dette altså ændret sig: *Sgu* og *pis* karakteriseres ikke længere som bandeord af flertallet.

Dog er de to aldersgrupper stærkt uenige om udtrykket *sgu*: Kun 18 % af de unge kategoriserer det som et bandeord, mens dette gælder for hele 71 % af de ældre. I 2011 var det hhv. 47 % af de unge der mente at *sgu* var et bandeord, og 69 % af de ældre. Mens de ældres holdning til *sgu* altså ikke har ændret sig, har de unges ændret sig markant. Det kan skyldes at de unge er vokset op med mantraet om at “*sgu* ikke længere er et bandeord”, som var overskrifter aviserne var fulde af i 2011 ifm. udgivelsen af værket *Grammatik over det Danske Sprog* (Hansen & Heltoft 2011). Her hævdede forfatterne ud fra et grammatisk synspunkt at *sgu* ikke længere var et bandeord (Rathje 2017a).

I 2011-undersøgelsen blev *du godeste*, *vorher-*

re bevares, *gud*, *for søren*, *for pokker* ligeledes dømt udenfor bandeordskategorien af begge aldersgrupper, og denne nyere undersøgelse understøtter dette resultat – disse udtryk regnes ikke længere for at være bandeord af et flertal af respondenterne.

I tabel 1 (data fra 2021) kan man se en samlet oversigt over svarene med de unge (13-14-årige) i venstre kolonne og de ældre (65+ år) i den midterste kolonne.

I kolonnen yderst til højre angives forskellen mellem de to aldersgruppers besvarelser i procentpoint. Statistisk signifikante forskelle (der er anvendt chi-i-anden-test med et signifikansniveau på under 0,05) er markeret med en stjerne – det gælder udtrykkene *kraftedeme*, *for fanden*, *pis*, *sgu*, *for pokker*, *gud* og *vorherre bevares* – og i alle tilfælde er der flere ældre der bedømmer udtrykket som et bandeord, end der er unge der gør det samme. Sagt på en anden måde: Det er kun *fuck*, *for søren* og *du godeste* generationerne er enige om. Og der er størst uenighed mellem generationerne når det gælder *sgu*, *for*

Tabel 1: Samlet oversigt over unge og ældres holdninger til udtryk

	% af UNGE som anser det som et bandeudtryk	% af ÆLDRE som anser det som et bandeudtryk	Forskel i procentpoint
<i>fuck</i>	91	87	4
<i>kraftedeme</i>	76	92	16 (*)
<i>for fanden</i>	51	89	38 (*)
<i>pis</i>	24	49	25 (*)
<i>sgu</i>	18	71	53 (*)
<i>for pokker</i>	7	21	14 (*)
<i>for søren</i>	7	7	0
<i>gud</i>	1	20	19 (*)
<i>vorherre bevares</i>	3	12	9 (*)
<i>du godeste</i>	0	1	1

Signifikante forskelle er markeret med (*)

Tabel 2: Samlet oversigt over unges holdninger til udtryk i 2011 og 2021

	% af UNGE i 2011 som anser det som et bandeudtryk	% af UNGE i 2021 som anser det som et bandeudtryk	Forskel i procentpoint
<i>fuck</i>	93	91	2
<i>kraftedeme</i>	73	76	3
<i>for fanden</i>	66	51	15 (*)
<i>pis</i>	54	24	30 (*)
<i>sgu</i>	47	18	29 (*)
<i>for pokker</i>	12	7	5 (*)
<i>for søren</i>	4	7	3
<i>gud</i>	3	1	2
<i>vorherre bevares</i>	1	3	2
<i>du godeste</i>	1	0	1

Signifikante forskelle er markeret med (*)

fanden og *pis*, hvor det i alle tre tilfælde er de ældre der bedømmer ordene som bandeord i højere grad end de unge gør.

Hvis vi sammenligner besvarelserne på dette første spørgsmål med undersøgelsen fra 2011, ser vi også flere signifikante forskelle. I tabel 2 ses en samlet oversigt over unges holdninger til de forskellige bandeord i 2011 (venstre kolonne) og i 2021 (højre kolonne).

Igen er de statistisk signifikante forskelle markeret med en stjerne. I denne sammenligning er der signifikant forskel på de unges holdninger i den nye og den gamle undersøgelse når det gælder udtrykkene *for fanden*, *pis*, *sgu* og *for pokker*. Alle fire udtryk blev af flere unge kategoriseret som bandeord i 2011 end de gjorde i 2021. Særligt markant er udviklingen for udtrykkene *pis* og *sgu*, som i 2011 blev anset for bandeord af hhv. 54 og 47 % af de unge, men i 2021 anses de kun som bandeord af hhv. 24 og 18 % af de unge.

Vi kan også finde signifikante forskelle i de ældres holdninger til hvad der kan kategoriseres

som et bandeord dengang og nu. I tabel 3 ses en samlet oversigt over den ældre aldersgruppes holdninger til udtrykkene i 2011 (venstre kolonne) og i 2021 (højre kolonne).

For den ældre aldersgruppe er der signifikante forskelle for udtrykkene *fuck*, *for pokker* og *gud*. Den største forskel findes for udtrykket *fuck*, hvor 64 % af de ældre i 2011 anså dette som et bandeord, mens denne andel er steget til 87 % i 2021 – altså en forskel på 23 procentpoint. Vi går ud fra at dette resultat skyldes at de ældre har fået et større kendskab til ordet *fuck* end de havde i 2011, eftersom det er blevet mere udbredt med årene. Men alle tre signifikante forskelle på de ældres holdninger til om noget er et bandeord eller ej, er gået i modsat retning ift. de unges holdninger: Hvor vi så at de unges svar dengang og nu gik i retning af at de unge i mindre grad i dag synes at udtryk er bandeord, mener de ældre i højere grad nu end for 10 år siden at noget er et bandeord. Der er altså sket en større polarisering af generationernes holdninger til bandeord.

»

Tabel 3: Samlet oversigt over ældres holdninger til udtryk i 2011 og 2021

	% af ÆLDRE i 2011 som anser det som et bandeudtryk	% af ÆLDRE i 2021 som anser det som et bandeudtryk	Forskel i procentpoint
<i>fuck</i>	64	87	23 (*)
<i>kraftedeme</i>	89	92	3
<i>for fanden</i>	89	89	0
<i>pis</i>	51	49	2
<i>sgu</i>	69	71	2
<i>for pokker</i>	10	21	11 (*)
<i>for søren</i>	6	7	1
<i>gud</i>	11	20	9 (*)
<i>vorherre bevares</i>	8	12	4
<i>du godeste</i>	3	1	2

Signifikante forskelle er markeret med (*)

HVOR KRAFTIGT ER ...?

Én ting er om et udtryk kategoriseres som et bandeord, noget andet er hvor kraftigt udtrykket bedømmes at være. I vores undersøgelse har vi bedt deltagerne om at vurdere udtrykkene *fuck*, *for fanden*, *shit*, *pis*, *sgu* og *for pokker* på en skala fra 1 til 6 (1 = kraftigst, 6 = svagest).

I tabel 4 ses gennemsnitsværdierne for de to aldersgruppers besvarelser. De røde cirkler

markerer det bandeord som aldersgruppen har vurderet som det kraftigste, mens de grønne cirkler markerer det bandeord som aldersgruppen har vurderet som det svageste. I parentes ses bedømmelserne fra undersøgelsen i 2011.

I 2021 ser vi en enighed på tværs af generationerne: Både den ældre og den yngre aldersgruppe er enige om at *fuck* er det kraftigste, mens *for*

Tabel 4: De unges og ældres oplevelse af bandeordenes styrke på en skala fra 1 til 6 (1: kraftigste, 6: svageste)

	Unge		Ældre		Forskel mellem unge og ældre
<i>fuck</i>	3,2	(1,4)	2,5	(2,4)	0,7 (*)
<i>for fanden</i>	4,5	(3,1)	2,8	(1,9)	1,7 (*)
<i>shit</i>	4,6	(3,2)	3,8	(3,8)	0,8 (*)
<i>pis</i>	5	(3,5)	3,9	(3,2)	1,1 (*)
<i>sgu</i>	5,3	(4,2)	4	(3,5)	1,3 (*)
<i>for pokker</i>	5,5	(5,4)	4,8	(5,1)	0,7 (*)

Rød cirkel: kraftigst, grøn cirkel: svagest

pokker er det svageste bandeord ud af de seks udtryk. Det sidste stemmer godt overens med at *for pokker* af mange af respondenterne ikke længere regnes som bandeord. Derudover rangerer de to aldersgrupper de resterende bandeord på præcis samme måde: Det næstkraftigste er *for fanden*, derefter kommer *shit*, *pis*, *sgu* og til sidst *for pokker*.

På trods af en generel enighed om den indbyrdes rangering af bandeordene på tværs af generationerne, er der stadig forskel på hvor kraftigt hvert enkelt udtryk vurderes til at være. I alle tilfælde vurderer de ældre bandeordene til at være kraftigere end de unge, nemlig i gennemsnit 4,7 for de unges vedkommende og 3,6 for de ældres. I alle tilfældene er denne forskel på de unges og de ældres vurderinger statistisk signifikant.

I 2011-undersøgelsen var *fuck* også det kraftigste bandeord ifølge de unges bedømmelse, mens *for fanden* blev vurderet som det kraftigste blandt de ældre. De ældre vurderer altså nu *fuck* på samme måde som de unge – så igen: Måske har de ældre fået bedre kendskab til *fuck* på de 10 år der er gået? Derudover er rangeringen af udtrykkene den samme som i denne nye undersøgelse. Det er dog meget interessant at både de unge og ældre vurderer samtlige udtryk som svagere i 2021 end de gjorde i 2011.

HYPPIGST BRUGTE BANDEORD

Vi bad også vores respondenter om at besvare spørgsmålet: "Hvilke bandeord bruger du oftest?". Deltagerne svarede i et tekstfelt hvor de fik fri mulighed for at skrive et hvilket som helst udtryk.

I tabel 5 ses en oversigt over de to aldersgruppers top-5 i hhv. 2011 og 2021:

Som forventet er det hyppigst brugte bandeord blandt de unge stadig *fuck*, men derefter ser vi forskydninger fra 2011 til 2021 i de unges anførte bandeord. I 2011 var *sgu* på en andenplads hos de unge, men i 2021 er dette udtryk faldet helt udenfor top-5. Det engelske bandeord *shit* er derimod rykket fra en femteplads op til en andenplads, og *for fanden* er nu også blandt de fem hyppigst brugte bandeord blandt de unge. Med *for fandens* indtog på top-5 i stedet for det milde *sgu* ser vi altså at de unges hyppigste bandeord er blevet en tak kraftigere ifølge de unge.

Når vi ser på den ældre aldersgruppe, er det hyppigst brugte bandeord også det samme i 2011 og i 2021, nemlig *sgu*. *Sgu* er altså stadig meget populært blandt de ældre, selvom det ikke længere optræder på top-5 hos de unge. De to omskrivninger *for søren* og *du gødeste* var at finde i de ældres top-5 i 2011, men disse eufemismer er altså nu røget ud. I stedet er *pis* og *shit* blevet

Tabel 5: Samlet oversigt over hhv. de unges og de ældres fem hyppigst brugte bandeord

UNGE		ÆLDRE	
2011	2021	2011	2021
<i>fuck</i>	<i>fuck</i>	<i>sgu</i>	<i>sgu</i>
<i>sgu</i>	<i>shit</i>	<i>for fanden</i>	<i>for fanden</i>
<i>pis</i>	<i>pis</i>	<i>for søren</i>	<i>shit</i>
<i>for helvede</i>	<i>for fanden</i>	<i>for pokker</i>	<i>for pokker</i>
<i>shit</i>	<i>for helvede</i>	<i>du gødeste</i>	<i>pis</i>

» en del af de ældres fem hyppigst brugte bandeord. *Pis* og *shit* er blandt de ord som tidligere er blevet bedømt som nogle af de stærkeste danske bandeord i dansk (Rathje 2014), og til gengæld er milde bandeord som *for søren* og *du godeste* ikke længere blandt de ældres foretrukne. Dette peger på at også de ældres bandeord er blevet kraftigere med tiden.

Særligt interessant er det at den ældre aldersgruppe, som jo i 2021 består af nogle andre ældre end i 2011, har taget et moderne bandeord som det engelske *shit* til sig i løbet af de 10 år der er gået, og bemærkelsesværdigt er det ligeledes at *fuck* ligger på en 8.-plads på de ældres liste over de hyppigste bandeord de nævner at de anvender. De ældre har altså ift. 2011-undersøgelsen taget et skridt i retning af de unge når det gælder hvilke bandeordsvarianter de mener at de bruger.

HYPPIGST BRUGTE BANDEORDSTYPER

Efter vores spørgeskemaundersøgelse har vi kategoriseret respondenternes anførte bandeord i typer. I dansk har vi som nævnt overordnet tre typer af bandeord, alt efter hvilket tabu de er knyttet til. Tabuområdet *religion* indeholder bandeord der har med de himmelske eller djævelske kræfter at gøre som fx *du godeste* eller *for satan*. *Sygdomsbandeord* er fx *for pokker*, der indeholder ordet *pokker*, som var en betegnelse for kopper eller syfilis, og *kraftedeme*, der indeholder navnet på sygdommen kræft, dvs. cancer. Og endelig er der bandeordstypen *kroppens nedre funktioner*, som omfatter bandeord der har med

afføring og sex at gøre, fx *pis*, *lort*, *skide* og *fuck*, *forpulet*. De religiøse bandeord er de ældste vi har, nemlig fra 1500-tallet, mens sygdomsbandeordene er fra 1700-tallet, og bandeordstypen "kroppens nedre funktioner" kan dateres til 1900-tallet. Sidstnævnte er altså de nyeste og mest moderne bandeord vi har.

Tabel 6 viser fordelingen af bandeordstyper på de to generationer i hhv. 2011 og 2021.

I tabel 6 ses to bemærkelsesværdige resultater. For det første er der stor forskel på de to generationer: De unge rapporterer at de fortrinsvis bruger bandeord fra tabuområdet *kroppens nedre funktioner* (71 %), mens de ældres foretrukne bandeord stammer fra tabuområdet *religion* (62 %). Denne generationsforskel er i tråd med resultaterne i flere tidligere undersøgelser der har vist det samme mønster i den reelle sprogbrug i dansk (Rathje 2010, 2017b) og i fx norsk og svensk (Hasund 2005, Stroh-Wollin 2010), i modsætning til den selvrapporterede sprogbrug som vi undersøger her. Det understøtter også den tidligere 2011-undersøgelse, hvor respondenterne rapporterede den samme generationsforskel når det gælder bandeordstyper. Alle generationsforskelle er stærkt signifikante: De unge bruger *kroppens nedre funktioner*-bandeord signifikant mere end de ældre, og de ældre bruger *religiøse* bandeord og *sygdomsbandeord* signifikant mere end de unge.

Det skal også nævnes at hvor de unge har et begrænset repertoire af bandeord – det er meget de samme varianter der rapporteres anvendt (25 forskellige varianter) – rapporterer den ældre

Tabel 6: Fordeling af bandeordstyper

	Religion	Sygdom	Kroppens nedre funktioner
Unge anførte bandeord 2021 (2011)	27 % (38 %)	3 % (6 %)	71 % (55 %)
Ældres anførte bandeord 2021 (2011)	62 % (79 %)	13 % (14 %)	25 % (8 %)

generation et langt større og mere varieret bandeordsforsråd (77 varianter). Eksempler på de ældres mange bandeord, som vi ikke ser hos de unge, er: *denondelyneme, for døelen, kraftpetervæltet mig, pis mig i nakken/øret, fudentudeme, saftsusemig, for katten i luften, edderbrandylemig, for silvan, guddødemig, edderbroderemig, vorherre til hest, for ind i helvede, edderlusemig, pis og papir, skisme og hulens*. Til gengæld anfører de unge et meget varieret repertoire af skældsord: Når de unge bliver spurgt om hvilke bandeord de bruger, er 26 % af de ord de nævner, skældsord, altså ikke bandeord. Det samme var tilfældet i 2011-undersøgelsen.

Et andet bemærkelsesværdigt resultat i tabel 6 er at de unge denne gang har endnu flere bandeord fra *kroppens nedre funktioner* procentuelt set: Der er sket en stigning på 16 procentpoint siden 2011-undersøgelsen. Tilsvarende er de unges andel af *religiøse* bandeord faldet 11 procentpoint siden 2011, og de har halveret deres procentuelle andel af *sygdomsbandeord*. Det billede vi så i 2011, var altså et skridt på vejen til at de unge med tiden muligvis udelukkende vil bruge bandeord knyttet til *kroppens nedre funktioner*, hvilket resultatet fra 2021 i hvert fald indikerer.

Men der er også sket noget skelsættende med den ældre generations bandeordstyper. Fremfor at 2021-resultaterne cementerer en øget brug af de *religiøse* bandeord blandt de ældre, har den ældre generation derimod nærmet sig den unge generation med tiden: De ældre har en lavere andel af *religiøse* bandeord og en højere andel af bandeord fra tabuområdet *kroppens nedre funktioner*. Fremfor at være en generationel forskel kan dette nye resultat pege på at der er tale om en generel sprogdudvikling som har bredt sig til den ældre befolkning.

Ud over de tre overordnede kategorier af bandeord vi har nævnt ovenfor, har vi også set på

hvorvidt de rapporterede bandeord er engelske, dvs. engelske låneord som fx *fuck* og *shit*, og omskrevne, dvs. eufemismer, hvor der laves om på bandeordet for at gøre det mildere, fx *for søren*, der er en omskrivning af *for satan*. En stor del af de unges bandeord er engelske, nemlig 43 %. Dette er en stigning fra 2011, hvor de unges engelske bandeord udgjorde 39 %. Til sammenligning ligger de ældres engelske bandeord kun på 5 %, hvilket er samme niveau som i 2011. At de unge rapporterer at de bruger engelske bandeord, er altså blevet bekræftet i undersøgelsen fra 2021, og det er også tidligere bekræftet i undersøgelser af den reelle sprogbrug (Rathje 2010, Heidemann Andersen & Rathje 2022). En signifikantstigning viser at de unge rapporterer at de bruger signifikant flere engelske lån end den ældre aldersgruppe.

Til gengæld rapporterer de ældre en stigende brug af de pæne, omskrevne bandeord. 9 % af de ældres bandeord er omskrevne, hvilket er en stigning fra 6 % i 2011. De unges omskrevne bandeord udgør til sammenligning sølle 0,3 %, hvilket er et lille fald fra de 1 % i 2011. En signifikantstigning viser at de ældre rapporterer at de bruger signifikant flere omskrevne bandeord end den unge aldersgruppe. Omskrevne bandeord er altså i høj grad stadig et særligt kendetegn ved ældres bandeord.

KONKLUSION

Hvis man er bekymret for forråelsen af vores sprog, udtrykt ved brugen af bandeord, har denne artikel ikke fået en til at sove rolige om natten. I forhold til 2011 karakteriseres *sgu* og *pis* ikke længere som bandeord, dvs. disse ord er i respondenternes øjne blevet så godt som stuerene. De unge fører an i denne betragtning, og det får os til at tro at det som nogle (ældre) nu betragter som bandeord, i fremtiden

» ikke vil være det længere: Generelt synes de unge i mindre grad i denne undersøgelse at de udtryk de skulle bedømme, var bandeord end de gjorde for 10 år siden.

Mht. hvor kraftigt et bandeord vurderes til at være, er de unge og ældre enige om rækkefølgen af bandeordenes styrke, men i alle tilfælde vurderer de unge bandeordene til at være mildere end de ældre. Og både de unge og de ældre vurderer samtlige udtryk som svagere i 2021 end de gjorde i 2011. Der er altså ikke bare tale om nogle oprørske unges vilde holdninger, men om en tendens der er blevet forstærket de sidste 10 år: Bandeordene er blevet devalueret.

Når man ser nærmere på hvilke bandeord de unge og ældre mener de bruger hyppigst, er de unges hyppigste bandeord blevet kraftigere på de 10 år der er gået, og det samme er de ældres. De ældre bruger også i højere grad de samme bandeord som de unge ift. for 10 år siden, nemlig bandeord knyttet til tabuområdet *kroppens nedre funktioner*, og dermed både kraftigere og mere moderne bandeord. Dette er sket på bekostning af de gamle *religiøse* bandeord, som generelt er blevet mindre hyppige i den vestlige verden (fx også i hollandsk, jf. van Hofwegen 2016: 7 med henvisning til van Sterkenburg 2008).

En generationsforskel som stadig består her 10 år efter den første undersøgelse, er at de unge bruger – stadigt – flere engelske bandeord, mens de ældre fortsat bruger – stadigt – flere af de pæne, omskrevne bandeord. Det sidste kan måske berolige de bekymrede lidt, men der tegner sig et overordnet billede af at de tendenser vi så for 10 år siden hos de unge, er blevet stærkere med tiden og har bredt sig til den ældre generation. Det bliver interessant at se om tendensen om endnu 10 år er blevet yderligere forstærket.

LITTERATUR

- Heidemann Andersen, Margrethe & Marianne Rathje (2022). "Så kommer der kraftedeme to altså, what the fuck". Bandeord i Ex on the beach. *Danske Talesprog* 21.
- Hasund, Ingrid Kristine (2005). *Fy farao! Om nestenbaning og andre kraftuttrykk*. Oslo. Cappelen.
- Hofwegen, Rosalie van (2016). Borrowed profanity versus boundless purism. *Native Dutch Swearwords and English-Borrowed Swearwords in Dutch*. <https://studenttheses.universiteitleiden.nl/access/item%3A2607959/view>. Besøgt 21.12.2021.
- Rathje, Marianne (2010). *Generationssprog*. København. Dansk Sprognævns skrifter 43.
- Rathje, Marianne (2014). Attitudes to Danish swearwords and Abusive Terms in Two Generations. I: *Swearing in the Nordic Countries*. Marianne Rathje (red.). København. Dansk Sprognævns konferencserie 2. 37-61.
- Rathje, Marianne (2017a). Drop nu den misforståelse: Sgu ER et bandeord. *Politiken*, 30.10.2017. <https://politiken.dk/kultur/art6181595/Sgu-ER-et-bandeord>.
- Rathje, Marianne (2017b). Swearing in Danish Children's Television Series. I: *Advances in Swearing Research: New languages and new contexts*. Kristy Beers Fägersten & Karyn Stapleton (red.). Amsterdam. John Benjamins Publishing Company. *Pragmatics and Beyond New Series*, volume 282. 17-42.
- Rathje, Marianne & Daisy S. Grann (2011). Unge og gamle holdninger til bandeord. *Nyt fra Sprognævnet*, 2011/4. 1-10.
- Sterkenburg, P.G.J. van (2008). *Krachttermen: Scheldwoorden, vervloeking, verwensing, belediging, smeekbeden en bezwering*. Schiedam. Scriptum.
- Stroh-Wollin, Ulla (2010). *Fula ord – eller? En enkät om attityder till svordomar och andra fula ord*. (FUMS Rapport nr. 230, SoLiD nr 20). Department of Scandinavian Languages, Uppsala University.

Om postpositioner – en ukendt ordklasse i dansk

Vidste du at der findes præpositioner (forholdsord) der kan stå efter deres styrelse, fx i *Han kommer et andet sted fra*? Den slags efterstillede præpositioner kaldes også postpositioner – en temmelig ukendt og uudforsket ordklasse i dansk. I denne artikel vises det at der findes tre typer postpositioner, og at de forekommer i bestemte grammatiske kontekster.

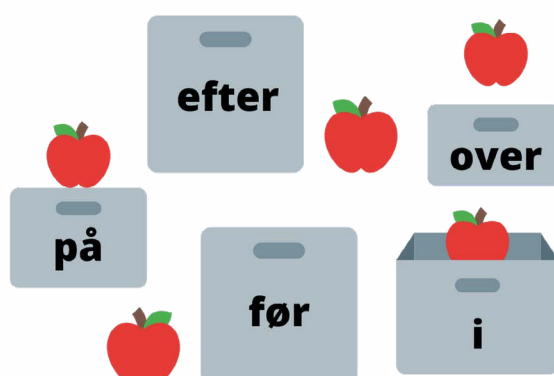

MICHAEL NGUYEN
(f. 1989) er forsker i
Dansk Sprognævn.

DENNE ARTIKEL HANDLER OM ordklasser, nærmere bestemt om forholdsord. De fleste dansk-talende ved sikkert at dansk har forholdsord, og at disse står før deres styrelse, fx *på* i *Han lagde den på bordet*. Forholdsordene betegnes derfor som **PRÆPOSITIONER**: Forledet *præ-* angiver at forholdsordet står før sin styrelse.

I mange sprog, fx japansk og tyrkisk, står forholdsordene efter deres styrelse. Det svarer til at man i dansk ville have rækkefølgen *bordet på* (i stedet for *på bordet*). Når forholdsordene står efter deres styrelse, betegnes de i sprogvidenskaben som **POSTPOSITIONER**. Lidt forenklet kan man sige at postpositioner er efterstillede præpositioner.

Dykker man ned i den traditionelle forskningslitteratur om dansk, nævnes postpositioner kun i forbifarten – eller også nævnes de slet ikke (se dog Hansen 1967: 304–311). Når de nævnes, bliver det typisk påpeget at de kun forekommer i faste konstruktioner eller lignende (se fx Lundskær-Nielsen & Holmes 2010: 425 og Togeby

» 2003: 85). Og det at de nogle gange slet ikke nævnes, kunne tyde på man ikke mener at de findes i dansk – de er derfor irrelevante.

Jeg mener dog at der rent faktisk findes postpositioner i dansk. Der er flere postpositioner end hvad den traditionelle forskningslitteratur giver udtryk for, og de optræder ikke kun i faste konstruktioner. I denne artikel vil jeg gennemgå de enkelte postpositioner og de kontekster de forekommer i (og ikke forekommer i). Artiklen bygger på en række af mine publikationer, og man kan deri læse mere om postpositioner (Nguyen 2019; 2020a; 2020b; 2021a; 2021b; 2022).

TRE TYPER AF POSTPOSITIONER

Man kan dele postpositionerne op i tre typer:

- postpositioner der tilføjer eller fratrækker en referent (*inklusive, eksklusive og med*)
- postpositioner der sammen med deres styrelse betegner et udstrakt tidsrum eller et udstrakt fysisk rum (*over og igennem*)
- postpositioner der ikke hører til nogen af de to ovenstående typer (*fra og imellem*)

Ved hjælp af sprogbrugseksempler gennemgår jeg i det følgende alle postpositioner og viser hvordan de bruges (og ikke bruges). I eksemplerne står postpositionerne i fed skrift, men ellers fremstår eksemplerne sådan som sprogbrugeren har produceret dem – dvs. med de retskrivningsmæssige og stilistiske afvigelser der måtte være.

POSTPOSITIONER DER TILFØJER ELLER FRATRÆKKER EN REFERENT

Når man bruger en postposition af denne type, tager man for givet at der i forvejen findes et antal referenter (dvs. et antal personer, ting eller noget helt tredje). Postpositionen tilføjer

en referent til dette antal referenter eller trækker en referent fra dette antal. Se eksempler nedenfor:

(1) En aften i en cafe i Holstebro var de kun ni, værten og entertaineren **inklusive**.
(Eksempel fra KorpusDK)

(2) Kun få steder mødte kun en enkelt op, ellers var der fra to til seks mødedeltagere, mig selv **eksklusive**.
(Eksempel fra Danmarks Miljøundersøgelser: https://www.dmu.dk/1_viden/2_Publikationer/3_arb_rapporter/rapporter/AR180.pdf)

(3) Og Herrens ild falder ned og fortærer ikke blot ofret, men altret **med**.
(Eksempel fra KorpusDK)

I (1) tages det for givet at der er et (ikke nærmere bestemt) antal referenter på en café, og postpositionen *inklusive* anfører at værten og entertaineren skal regnes med til dette antal. I (2) tages det for givet at der er to til seks referenter, og postpositionen *eksklusive* trækker *jeg*-personen fra dette antal referenter. I (3) tages det for givet at der er én referent som fortæres, nemlig ofret, og til denne ene referent tilføjes referenten altret.

POSTPOSITIONER DER SAMMEN MED DERES STYRELSE BETEGNER ET UDSTRAKT TIDSRUM ELLER ET FYSISK RUM

Denne slags postpositioner betegner sammen med deres styrelse enten et udstrakt tidsrum eller et udstrakt fysisk rum. Det udstrakte tidsrum kommer til udtryk ved at noget finder sted i **hele** tidsrummet. Postpositionen *igennem* be-

tegner sammen med sin styrelse et udstrakt tidsrum:

(4) Mødeaktiviteten fortsatte aftenen **igennem**.

(5) Han gik derved hver aften efteråret **igen-**
nem.

(Eksempler fra KorpusDK)

I (4) foregår den mødeaktivitet der omtales, i hele det tidsrum som postpositionen *igennem* og dens styrelse *aftenen* udtrykker. Mødeaktiviteten foregår hele aftenen. Det samme gør sig gældende i (5): Personen bag *han* gik ned til et eller andet sted hver aften hele efteråret.

På samme måde betegner postpositionen *over* og dens styrelse udstrakte tidsrum:

(6) Hensigten holdt dengang knap nok sommeren **over**.

(7) 793 gange måtte vægterne slukke de kaffetørstiges tændte maskiner, der let kan antænde en storbrand, hvis den står og snurrer week-enden **over**.

(Eksempler fra KorpusDK)

I (6) er der tale om en hensigt der knap nok holdt hele sommeren, og i (7) er der tale om at nogle maskiner let kan antænde en storbrand hvis de står og snurrer hele weekenden.

I (4)-(7) har vi set eksempler på udstrakte tidsrum. Postpositionen *over* kan også være med til at betegne udstrakte fysiske rum. Det udstrakte fysiske rum kommer til udtryk ved at noget foregår **mange steder rundtomkring** i det fysiske rum. I denne sammenhæng forekommer *over* typisk med styrelsen *verden* (og med *Jorden* og *kloden*), se (8). *Over* kan dog også forekomme med *landet* som sin styrelse, se (9).

(8) Storbyernes unge finansgenier ligner hinanden verden **over**.

(9) Biograferne landet **over** bugner i øjeblikket af gode film!

(Eksempler fra KorpusDK)

Over og dens styrelse udtrykker her et udstrakt fysisk rum på følgende måde: I (8) beskrives det at finansgenierne ligner hinanden mange steder rundtomkring i verden, og i (9) er der tale om biografer som findes mange steder rundtomkring i landet.

POSTPOSITIONER DER IKKE HØRER TIL NOGEN AF DE TO ANDRE TYPER

Den tredje type postpositioner er en restgruppe som består af *fra* og *imellem*. *Fra* betegner afstamning og bevægelse, og dens styrelse er et stedsudtryk der typisk består af substantivhelheder med substantiverne *sted*, *vej/vegne* og *side*:

(10) I huset havde man guld og sølv, drak af glasbægre fra Vesteuropa og brugte kostbare kander samme sted **fra**.

(11) Lige da hun var trådt ind af døren, kom overlægen styrtende den anden vej **fra**.

(12) Halvt for sjov råber jeg som en flagermus, og jeg får øjeblikkelig svar af skingert hviskende stemmer, som kommer alle vegne **fra**.

(Eksempler fra KorpusDK)

(13) Han gifter sig anden gang med den purunge Anna, der langt hen ad vejen med sin kærlighed og sunde fornuft får Fjodor bragt fra mørket ind i lyset. Så han til slut får anerkendelse alle sider **fra**.

»

(Eksempel fra Horsens Folkeblad: <https://hsfo.dk/artikel/roman-dostojevskij-fra-vugge-til-grav-2017-7-5>)

Udover disse substantivhelheder er der interessant nok også nogle få adverbier og adjektive helheder der kan fungere som styrelse. I de følgende eksempler drejer det sig om *rundt omkring*, *centralt* og *indvendigt*:

(14) Mens felbarterne tog mål af ham, hørte Teodor en dæmpet fnisen rundt omkring **fra**.

(En felbart er et fantasivæsen; eksemplet er fra KorpusDK.)

(15) Centralt **fra** fik man at vide, at en blodprop-patient på Sjællands Odde skulle køres til København.

(Eksempel fra Jyllands-Posten: <https://jyllands-posten.dk/debat/breve/ECE11125754/sundhedsvaesenet-skal-styres-fra-centralt-hold/>)

(16) Sørg for at dørene kan låses indvendigt **fra** med en nøgle, som du kan tage med dig.

(Eksempel fra Falck: <https://www.falck.dk/globalassets/privat/alarm/gode-rad/tjek-dit-hus.pdf>)

Som antydnet er det ikke alle stedsudtryk der kan fungere som styrelse for postpositionen. Det gælder bl.a. substantivhelheder der indeholder andre substantiver end *sted*, *vej/vegne* og *side*. De følgende sætninger er derfor ugrammatiske (markeret med en asterisk *):

(17) *Vi brugte kostbare kander samme by **fra**.

(18) *Stemmerne kom alle retninger **fra**.

Den sidste postposition jeg vil gennemgå, er *imellem*. *Imellem* bruges til at udtrykke abstrakte relationer mellem størrelser der typisk er mennesker eller begreber:

(19) Men det er ingen hemmelighed, at der i "visse kredse" i Florida i disse uger er en voldsom aktivitet advokatkontorer **imellem**.

(20) Af disse taler ser vi mange detaljer vedrørende det daglige liv og de tvister, der opstod borgerne **imellem**.

(21) Nogle gange tror jeg også, det handler om jalousi børnene **imellem**.

(Eksempler fra KorpusDK)

(22) Der er mening og orden at finde i alle interaktioner, både på ytringsniveau og forskellige ytringer **imellem** [...].

(Jørgensen 2017: 9)

(23) De forskellige nominalsyntagmer i vores korpus blev gennemgået, for at afdække systematiske grupperinger syntagmerne **imellem**.

(Hamann et al. 2011: 174)

Hvis relationen ikke er abstrakt, men konkret og fysisk-rumlig, kan postpositionelt *imellem* ikke bruges. Dette ses i følgende eksempel:

(24) *Han luftede hunden buskene **imellem**.

Det vil sige at postpositionelt *imellem* bruges i færre kontekster end præpositionelt *imellem*. Præpositionelt *imellem* kan nemlig bruges både ved konkrete og abstrakte relationer:

(25) Han luftede hunden **imellem** buskene.

(26) [...] mange detaljer vedrørende det daglige liv og de tvister, der opstod **imellem** borgerne.

(Sammenlign med hhv. (24) og (20).)

SAMMENFATNING

I denne artikel har jeg vist at der findes en række postpositioner i dansk, og at de forekommer i bestemte grammatiske kontekster. Selvom det til en vis grad er begrænset hvor de kan forekomme, er det i det mindste klart at de ikke kun forekommer i faste forbindelser – hvilket nogle grammatikere indenfor den traditionelle forskning ellers hævder.

Det er væsentligt at bemærke at jeg i denne artikel har taget udgangspunkt i postpositioner som kan bruges som præpositioner. Det er dog muligt at der findes postpositioner som **ikke** har et præpositionelt modstykke. Dette gælder en række perfektum participiumsformer, herunder *fraregnet*, *undtaget*, *indbefattet*, fx i *mig selv fraregnet/undtaget/indbefattet*. Disse regnes normalt ikke for præpositioner i nogen kontekst, men kan siges at være postpositioner når de er forbundet med et substantivisk led til venstre. De tilføjer eller fratrækker en referent, ligesom *inklusive*, *eksklusive* og *med*.

Hertil kommer retningsadverbier som *rundt* og *hen*. De betragtes som regel heller ikke som præpositioner i nogen kontekst, men kan ligesledes siges at være postpositioner når de er forbundet med et substantivisk led til venstre, fx *Landet rundt var der oprør* og *Vi kørte et andet sted hen*. *Rundt* betegner udstrakte fysiske rum, ligesom *over*, og *hen* betegner retning og forekommer udelukkende med visse stedsudtryk, ligesom *fra*.

Sådanne participiumsformer og retningsadverbier har altså visse semantiske og syntaktiske

fællestræk med de postpositioner jeg har diskuteret i denne artikel, og der er derfor god ræson i også at betragte sådanne ord som postpositioner. Jeg har tidligere argumenteret for og imod, se fx Nguyen (2020a; 2022).

Hvis det er rigtigt at dansk har mange postpositioner, og at disse også forekommer udenfor faste udtryk, må man overveje om postpositionskategorien skal figurere i ordbøger som *Retskrivningsordbogen* og *Den Danske Ordbog*. Som videre konsekvens bør det overvejes om postpositioner skal indgå i undervisningen i fx folkeskolen og gymnasiet – på linje med andre ordklasser. Endelig bør postpositioner behandles mere indgående i grammatiske beskrivelser. Tiden vil vise om der er nogen der griber disse tanker og fortsætter i dette spor.

LITTERATUR

Hamann, Magnus G.T., Simon Bierring Lange & Karen Kiil Brøcker (2014). *Tunge led i forfelt og ekstraposition – et fænomen i dansk talesprogsgrammatik. I: 13. Møde om Udforskningen af Dansk Sprog*. Inger Schoonderbeek Hansen & Peter Widell (red.). Aarhus. Aarhus Universitet. 171–175.

Hansen, Aage (1967). *Moderne dansk III*. København. Grafisk Forlag.

Lundskær-Nielsen, Tom & Philip Holmes (2010). *Danish: A comprehensive grammar*. Abingdon & New York. Routledge.

Jørgensen, Maria (2017). *Skrift vs. tale på internettet: Et argument for en interaktionelt fokuseret tilgang til skriftlige samtaler på Facebook*. *Journal of Language Works – Sprogvidenskabeligt Studenter-tidsskrift* 2(2), 5–18. <https://tidsskrift.dk/lwo/article/view/95998/144856>.

Nguyen, Michael (2019). *On some postpositional elements in Danish. I: The Sign of the V: Papers in Honour of Sten Vikner*. Ken Ramshøj Christensen, Henrik Jørgensen & Johanna Wood (red.). Aarhus. Aarhus Universitet. 449–465. <https://ebooks.au.dk/aui/catalog/download/348/235/1213-2?inline=1>.

Nguyen, Michael (2020a). *A grammar of the adpositional phrase in Danish. On left located complements*. Aarhus. Aarhus Universitet, ph.d.-afhandling.

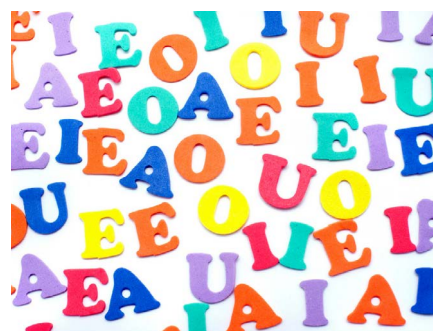
- Nguyen, Michael (2020b). Har dansk produktive postpositioner? *Ny forskning i grammatik* 27, 87–106. <https://tidsskrift.dk/nfg/article/view/122133>.
- Nguyen, Michael (2021a). Om præ- og postpositionel brug af *fra*. I: 18. Møde om Udforskningen af Dansk Sprog. Yonatan Goldshtein, Inger Schoonderbeek Hansen & Tina Thode Hougaard (red.). Aarhus. Aarhus Universitet. 417–436. https://projekter.au.dk/fileadmin/projekter/Muds.dk/rapporter/Muds18_2_.pdf.
- Nguyen, Michael (2021b). Adpositionel brug af statiske retningsadverbier. I: *Med fornøden agtelse. Festskrift til Jørgen Schack på 60-årsdagen 14. maj 2021*. Margrethe Heidemann Andersen & Eva Skaft Jensen (red.). Bogense. Dansk Sprognævn. 221–237.
- Nguyen, Michael (2022). Mulige NP-placeringer ved retningsadverbium + præposition. *NyS, Nydanske Sprogstudier* (60), 190–224. <https://www.nys.dk/article/view/129351/176692>.
- Togebj, Ole (2003). *Fungerer denne sætning? Funktionel dansk sproglære*. København. Gads Forlag.

INTERNETKILDER

- Danmarks Miljøundersøgelser: https://www.dmu.dk/1_viden/2_Publikationer/3_arbrapporter/rapporter/AR180.pdf (lokaliseret 14.2.2022).
- Falck: <https://www.falck.dk/globalassets/privat/alarmlade/gode-rad/tjek-dit-hus.pdf> (lokaliseret 14.2.2022).
- Horsens Folkeblad: <https://hsfo.dk/artikel/roman-dostojevskij-fra-vugge-til-grav-2017-7-5> (lokaliseret 14.2.2022).
- Jyllands-Posten: <https://jyllands-posten.dk/debat/breve/ECE11125754/sundhedsvaesenet-skal-styres-fra-centralt-hold/> (lokaliseret 14.2.2022).
- KorpusDK (en tekstdatabase som indeholder ca. 56 millioner ord): <https://ordnet.dk/korpusdk> (lokaliseret 10.3.2022).

VIDSTE DU ...

... at der i dansk som hovedregel skrives enkelt vokal i alle ord uanset om vokalen udtales lang eller kort? Fx *brud, lav, men, os, rus, vis* og *råd*. Dog kan der forekomme dobbelt vokalbogstav i ord fra andre sprog der er indarbejdet i dansk, fx *afrikaans, boom, cool, hood, look, speed* og *weekend*. Du kan læse mere om vokaler i *Retskrivningsordbogen* § 7.

Udtrykket *teknisk set*. Det har *teknisk set* fået en ny betydning i dansk

Hvad betyder *teknisk set* egentlig på dansk? Det spørgsmål fik vi for nylig i Sprognævnet, og vi kan med denne artikel svare at udtrykket er temmelig flertydigt. Indenfor de seneste 30 år er en ny brug og betydning af *teknisk set* opstået. Ordet *teknisk* har imidlertid i sig selv et bredt betydningspotentiale, og det gør det vanskeligt at holde betydningerne af *teknisk set* ude fra hinanden.

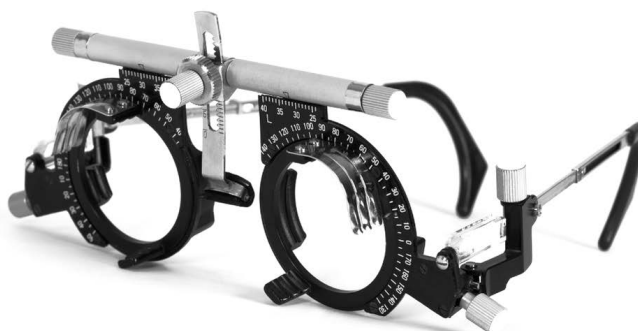
**ANNA SOFIE
HARTLING**
(f. 1982) er forsker i
Dansk Sprognævn.

UDTRYKKET *TEKNISK SET* ER IKKE NYT I DANSK

Udtrykket *teknisk set* kan vi spore i hvert fald 130 år tilbage i dansk.

I *Ordbog over det danske Sprog* (ODS), som dækker dansk i perioden 1700-1950, kan man finde fem belæg for udtrykket, det ældste fra 1890 og det yngste fra 1958 (understregningerne i artiklens eksempler er mine):

- (1) Rent teknisk set er Bangs Pen vel saa snar i Vendingen som Lies, kun at den er spidsere.
(Erik Skram. 1890. *Tilskueren*. Opslaget *IV. spids*).
- (2) Den franske Skyttegrav er ellers et rent Kunstværk teknisk set. Medens vor kun er en enkelt uregelmæssig Linje, var deres en Labyrinth af Gange.
(Harald Nielsen (red.). 1915. *Sønderjyske Soldaterbreve*. Opslaget *Skytte-grav*).
- (3) (sport:) teknisk set var Danskeren (dvs.: en bokser) absolut den bedste Mand i Ringen.
(*Idrætsbladet* 17.6.1925. Opslaget

- » (4) ("Peder Paars") savner de store klassiske Værkers formelle Helstøbning og (er) med sin velfortjente Glorie teknisk set . . Stykværk.
(Hans Brix. 1933-50. *Analysen og Problemer*, III. Opslaget *Stykværk*).

- (5) det teknisk set stærkere og professionelt spillende svenske hold blev tværet ud og trængt totalt i defensiven.
(*Politiken* 27.10.1958. Opslaget *I. Defensiv*, supplementsbindet).

I alle fem eksempler bruges *teknisk set* i betydningen 'hvad angår måden det omtalte udføres (el. er udført) på', jf. også betydning 1, 1.a og 1.b af *teknisk* i *Den Danske Ordbog* (DDO), som dækker moderne dansk. Dette er både i dag og for 100 år siden hovedbetydningen af *teknisk*, svarende til hovedbetydningen af *teknik*: 'ofte færdigheds- eller rutinekrævende fremgangsmåde der bruges ved udførelse af en opgave' (DDO). Der er i øvrigt en klar forbindelse til etymologien, jf. *Politikens Etymologisk Ordbog* og de etymologiske oplysninger i opslaget *teknik* i DDO: Ordet kommer af det græske ord *tekhnikós* 'som angår håndværk, kunst, færdighed', som er afledt af *tékhne* med betydningen 'håndværk, kunst, færdighed'.

FORSKELLIGE BETYDNINGER AF TEKNISK SET

En søgning på *teknisk set* i Infomedias mediearkiv på over 75 millioner artikler i den periode som arkivet primært dækker, nemlig fra 1990 til i dag, viser at udtrykket i hele perioden er anvendt i artikler om biler, skuespillere, sangere, sportsstjerner o.l. som er gode eller mindre gode teknisk set. Det er eksempler som:

- (6) At være »dygtig« er intet værd i sig selv. Jeg kan stort set gøre det, der bliver sagt til mig. Jeg kan en del teknisk set, men jeg synes ikke, jeg er den, der kommer med de kreative og originale ideer.
(B.T. 4.8.1991).

Her har *teknisk set* en betydning lig den i eksempel (1)-(5). Man finder også udtrykket anvendt under overskrifter som *Fransk frækkert* (om Renault Clio, B.T., 8.6.1991) og *El-bil er et spændende alternativ* (Berlingske Tidende, 12.1.1992) hvor betydningen mere specifikt går på den anvendte teknologi i bilerne. Vi kunne kalde den for tandhjulsbetydningen af *teknisk*, og i DDO er den beskrevet sådan: 'vedr. udnyttelse af naturvidenskabelig viden til praktiske formål, ofte i form af maskiner eller andet avanceret udstyr' (opslaget *teknisk*, betydning 2). Samme betydning ses i dette eksempel:

- (7) Aflytning af telefonsamtaler volder teknisk set ikke de store problemer – og dermed heller ikke af 'telex-samtaler'.
(*Politiken* 19.12.1990).

Også DDO's betydning 3 og 4 er repræsenteret i forekomsterne af *teknisk set* i Infomedias. Betydning 3 lyder 'som hører til et bestemt fagområde om ord og udtryk' med underbetydningen (3.a) 'indviklet eller kun tilgængelig for folk med særlig, faglig viden'. Et eksempel på denne betydning i *teknisk set* er dette:

- (8) Peter Jakobsen fortæller videre, at spejlet formentlig lider af den fejl, der teknisk set betegnes som sfærisk aberration.
(*Politiken* 7.7.1990).

Som eksempel på *teknisk* i betydning 4 'vedr. den

formelle eller strengt juridiske side af en sag ofte i modsætning til den reelle eller indholdsmæssige side' kan nævnes:

- (9) Da Eastern ikke har bedt om en ny tidsfrist, er der teknisk set frit slag for enhver interesseret til at opkøbe selskabet eller indgive en rekonstruktionsplan til den amerikanske konkursret på Manhattan.

(Berlingske Tidende 22.2.1990).

Som det fremgår af både henvisningerne til ordbogsopslaget i DDO og eksemplerne ovenfor, dækker *teknisk* et ret komplekst betydningsfelt, og der er overlap mellem betydningerne. I mange tilfælde, også i flere af eksemplerne ovenfor, kan *teknisk set* således tolkes på forskellige måder.

TEKNISK SET I EN NYERE BETYDNING

Som titlen på denne artikel demonstrerer, kan *teknisk set* i dag også bruges i en anden betydning, nemlig omtrent 'sådan set'/'i virkeligheden'/'faktisk'. Det er altså en betydning der har en forbindelse til betydningen af udtrykket i eksempel (1)-(5), men som både semantisk og syntaktisk går på noget bredere end udførelsesmåden. *Teknisk set* kan nemlig i nyere tid fungere som sætningsadverbial og på den vis udsige noget om hele sætningen. 'Faktisk'-betydningen og anvendelsen er for alvor vokset frem i dansk i de seneste 30 år.

Et tidligt eksempel fra Infomedia på at *teknisk set* ikke helt entydigt lader sig forklare med nogen af de betydninger som DDO oplister i *teknisk*-opslaget, er fra et interview med den amerikanske skuespiller Jack Nicholson:

- (10) »Sådan er det bare,« siger Nicholson og ler.
»Amerika er helt oppe på mærkerne over

familiemæssige værdier nu, og hvad tror du, jeg har at sige om det?«

Nå, nå, så er vi ved at nå frem til det – den mangeårige fortæller for, at narkotika bliver lovlig, og faderen til hvad der teknisk set er to børn uden for ægteskabet ...

»Nej, det er ikke det, vi er nået frem til. Det er alt det, vi lige har talt om. [...]

(Berlingske Tidende 20.12.1992).

Her kunne man problemfrit udskifte *teknisk set* med fx *i virkeligheden* eller (*rent*) *faktisk*, skønt der samtidig utvivlsomt er en forbindelse til især DDO's betydning 4 'vedr. den formelle eller strengt juridiske side af en sag ofte i modsætning til den reelle eller indholdsmæssige side'. Det samme gælder dette lidt yngre eksempel:

- (11) Bedstemor And's bondegård blev efterhånden et begreb, også selvom historierne aldrig var særlig gode. Hun fik ansat Fætter Guf som medhjælp. Ham hentede man fra en kortfilm fra 1938, så han er altså teknisk set ældre end sin arbejdsgiver.

(Berlingske Tidende 3.10.1993).

Sidst i perioden 1990-2022 er der langt kortere mellem eksemplerne på denne brug af *teknisk set* i Infomedia. Blandt mange eksempler gengives her følgende:

- (12) Cykelrytteren er i dag 34 år, så teknisk set kunne jeg godt være den stolte far til en Jakob Fuglsang junior. Det ville så betyde, at jeg skulle have fået ham i en alder af 17 år.

(Politiken 6.1.2020).

- (13) -Vi ved teknisk set ikke, hvad der er foregår [sic] på de her møder. Men det er dybt

»

kritisabelt, hvis kronprinsen under dække af private, hemmelige middagsselskaber modtager informationer om interne forhold i og om Forsvaret, siger forsvarsordfører Anne Valentina Berthelsen (SF).

(*Ritzaus Bureau* 11.1.2020).

- (14)** Mænd kan være frygteligt sociale i både vinklubben, skiklubben, med dem fra arbejde og de gamle studiedrenge. Men selvom det teknisk set er socialt, så er det sjældent fora for intime samtaler om det, der potentielt set gør ondt.

(*Kristeligt Dagblad* 18.1.2020).

- (15)** Det synes i hvert fald at være hensigten, når Gurli Gris tager i zoologisk have med alle sine dyrevenner på Ramasjang. Indledningsvis er det måske relevant at påpege, at der teknisk set er tale om en gruppe dyr i børnetøj, der tager i zoo for at kigge på, well, en gruppe dyr uden børnetøj.

(*Politiken* 21.2.2020).

ER TEKNISK SET BLOT EN UNDER-SÆTTELSE AF TECHNICALLY?

I Oxford English Dictionary (OED) kan man se at *technically* bl.a. betyder *properly* 'rigtig(t), ordentlig(t)' og *strictly* 'strengt taget'. Man får desuden oplysningen "Also as sentence adverb.". Adverbiet *technically* kan altså også bruges som sætningsadverbial, dvs. at det kan stå som den talendes kommentar til hele sætningen. Når man endvidere slår *technically* op i en engelsk-dansk ordbog (Gyldendals Røde på nettet), får man bl.a. oversættelsen *formelt set*. I eksempel (12)-(15) ville både *strengt taget* og *formelt set* fungere glimrende i stedet for *teknisk set*. Disse adverbialforbindelser er nærsynonymer til de førnævnte *sådan set/i virkeligheden/faktisk*, som ligeledes ville kunne

bruges i eksemplerne ovenfor, det ene bedre end det andet i de enkelte sætninger.

Det er endog meget sandsynligt at den nyere betydning og brug af *teknisk set* i dansk er blevet hjulpet på vej af det engelske *technically*. I det tidlige eksempel fra Infomedia, eksempel (10), må interviewet med Jack Nicholson naturligvis være foregået på engelsk og efterfølgende blevet oversat til dansk. Det er ikke svært at forestille sig at interviewereren har sagt *technically*, som så er oversat til *teknisk set*.

I nedenstående eksempler, (16)-(18), bliver det endnu tydeligere at *teknisk set* i nutidigt dansk kan bruges i en betydning af *teknisk* som har bevæget sig væk fra den betydning der står først i DDO: 'vedr. den praktiske side af noget'. Med denne betydning af *teknisk* skulle *teknisk set* nærmest kunne betyde 'i praksis'. Men i eksempel (16)-(18) har *teknisk set* den stik modsatte betydning, altså snarere 'i teorien' (i eksempel (18) direkte modstillet *i praksis*) eller netop som det engelske *technically* 'formelt set'/'strengt taget'.

- (16)** [...] mens vi nærmer os februar, der meget nådigt kun indeholder 28 dage. Derefter følger den første forårsmåned – teknisk set i hvert fald.

(*Nordjyske Stiftstidende* 18.1.2020).

- (17)** Så glade har enkelte medarbejdere været, at da en af dem i denne uge konstaterede, at vinteren teknisk set sluttede 1. marts, foreslog hun, at Bagsiden nu skulle påskepynte toilettet.

(*Politiken* 5.3.2020).

- (18)** Med Jack Finneys roman 'The Body Snatchers' og Richard Mathesons 'I am Legend' (hvis karaktergalleri teknisk set består af vampyrer, der dog i praksis opfører sig som

zombier) fra 50'erne blev zombieapokalypsen for alvor allemandseje.

(Politiken 7.3.2020).

HVOR MANGE FLERE UDTRYK MED DEN BETYDNING HAR VI TEKNISK SET BRUG FOR?

I dansk har vi en lang række adverbier og adverbielle ordforbindelser som – anvendt som sætningsadverbialer – kan have næsten samme betydning, og som kan stå på de samme pladser i sætningen. Det er fx de allerede nævnte *sådan set*, *i virkeligheden*, *faktisk*, *formelt set* og *strengt taget*, men også fx *egentlig*, *i realiteten* og *ret beset*. Engelsk påvirkning eller ej – *teknisk set* bliver blot endnu et i denne række af nærsynonymer.

Et fællestræk ved disse sætningsadverbialer er at de mister næsten al forbindelse til deres helt bogstavelige betydning: Ligesom *i virkeligheden* ikke står i direkte modsætning til fx *i fiktionen/i en virtuel verden*, betyder *teknisk set* ikke 'set i forhold til den praktiske side af det omtalte' (selvom man i mange tilfælde godt **kan** tolke udtrykkene med deres bogstavelige betydning). Deres sætningsadverbielle funktion er at de står som afsenderens kommentar til hans/hendes eget udsagn. Denne specifikke gruppe sætningsadverbialers kommentar til udsagnets indhold

er: Der findes et synspunkt som afsenderen ikke (længere) deler, m.a.o. står indholdet i afsenderens udsagn i modsætning til hvad der ellers har været hævdet (jf. Heegård & Mortensen 2014: 88 om *faktisk*). Man kan antage at vi mennesker ofte har brug for ord og udtryk med netop den funktion, og at det er derfor der hele tiden opstår nye kandidater til opfyldelse af det behov. Grunden til at vi måske lægger særligt mærke til *teknisk set* i disse år, er formentlig først og fremmest at det er relativt nyt i den funktion.

I Sprognævnets facebookkorpus, som indeholder ca. 10 millioner ord og består af opslag fra politikere og tilhørende kommentarspor, er der 12 eksempler på *teknisk set*. Flere af dem kan tolkes med 'faktisk'-betydningen. Det gælder:

(19) Det perfekte resultat på den statistik vil teknisk set være "Ingen mennesker, ingen social ulighed["].

Her kan *teknisk set* altså understrege at afsenderen ikke er enig i et synspunkt som en anden/andre tidligere har fremsat (et synspunkt som i dette tilfælde indeholder en form for statistik).

Hvis vi nu tager udgangspunkt i eksempel (19), kan vi se i figur 1 at *teknisk set* problemfrit kan erstattes af de andre nævnte adverbialer:

Det perfekte resultat på den statistik vil	teknisk set	være "Ingen mennesker, ingen social ulighed["].
Det perfekte resultat på den statistik vil	sådan set	være "Ingen mennesker, ingen social ulighed["].
Det perfekte resultat på den statistik vil	i virkeligheden	være "Ingen mennesker, ingen social ulighed["].
Det perfekte resultat på den statistik vil	faktisk	være "Ingen mennesker, ingen social ulighed["].
Det perfekte resultat på den statistik vil	formelt set	være "Ingen mennesker, ingen social ulighed["].
Det perfekte resultat på den statistik vil	strengt taget	være "Ingen mennesker, ingen social ulighed["].
Det perfekte resultat på den statistik vil	egentlig	være "Ingen mennesker, ingen social ulighed["].
Det perfekte resultat på den statistik vil	i realiteten	være "Ingen mennesker, ingen social ulighed["].
Det perfekte resultat på den statistik vil	ret beset	være "Ingen mennesker, ingen social ulighed["].

Figur 1: *Teknisk set* og en række nærsynonymer som sætningsadverbial i samme rammesætning.

» Anvendt som sætningsadverbialer har udtrykkene så tilpas vag betydning at de kan alternere, og de har i det mindste potentiale til at betyde (stort set) det samme. (De kan nemlig også tolkes med andre betydninger, bl.a. med fx deres bogstavelige og/eller udgangspunktlige betydning). Tager vi i stedet et eksempel med *teknisk set* hvor det ikke er anvendt i denne sætningsadverbielle betydning, og indsætter nogle af de øvrige adverbialer, kan vi se at der opstår indbyrdes forskellige betydninger af adverbialerne, se eksempel (2), her delvis gengivet som eksempel (20):

(20) Den franske Skyttegrav er ellers et rent Kunstværk

{ teknisk set
 sådan set
 i virkeligheden
 faktisk
 formelt set

Hvor *sådan set* og *faktisk* så at sige insisterer på en sætningsadverbiel læsning, får *ireeligheden* og *formelt set* snarere en bogstavelig betydning.

Af figur 1 fremgår det at alle disse sætningsadverbialer kan stå umiddelbart efter det finite verbum. I figur 2 vises det at sætningsadverbialerne også kan stå først i sætningen:

Sådanne sætningsadverbialer kan være bekvemme indledere i talt sprog: Taleren kan med disse adverbialer få sagt 'nu skal I høre hvad sagens rette sammenhæng er'. Desuden kan taleren købe sig tid inden hovedbudskabet i sætningen udsiges, især hvis stavelserne i sætningsadverbialet samtidig trækkes ud og efterfølges af en (kort) pause.

AFSLUTTENDE BEMÆRKNINGER

Som vi har set, har *teknisk set* potentiale til at betyde flere forskellige ting: Det kan bruges i sammenhænge hvor ordet *teknisk* har en af de fire betydninger som DDO angiver, og udtrykket betyder da slet og ret 'set i forhold til [den angivne betydning 1, 2, 3 eller 4]'. Men *teknisk set* kan også bruges med en mere abstrakt sætningsadverbiel betydning hvor det er (nær) synonym til *faktisk* og en række andre sætningsadverbialer. Det er ganske karakteristisk for sådanne sætningsadverbialer at de i lang tid bevarer en forbindelse til en mere bogstavelig og/eller udgangspunktlig betydning. Særligt betydningen 'vedr. den formelle eller strengt juridiske side af en sag – ofte i modsætning til den reelle eller indholdsmæssige side' (betydning 4 i DDO) vil ofte være svær at skelne fra den mere overførte sætningsadverbielle betydning. På grund af

Teknisk set	vil det perfekte resultat på den statistik	være "Ingen mennesker, ingen social ulighed["].
Sådan set	vil det perfekte resultat på den statistik	være "Ingen mennesker, ingen social ulighed["].
I virkeligheden	vil det perfekte resultat på den statistik	være "Ingen mennesker, ingen social ulighed["].
Faktisk	vil det perfekte resultat på den statistik	være "Ingen mennesker, ingen social ulighed["].
Formelt set	vil det perfekte resultat på den statistik	være "Ingen mennesker, ingen social ulighed["].
Strengt taget	vil det perfekte resultat på den statistik	være "Ingen mennesker, ingen social ulighed["].
Egentlig	vil det perfekte resultat på den statistik	være "Ingen mennesker, ingen social ulighed["].
I realiteten	vil det perfekte resultat på den statistik	være "Ingen mennesker, ingen social ulighed["].
Ret beset	vil det perfekte resultat på den statistik	være "Ingen mennesker, ingen social ulighed["].

Figur 2: Frontplacering af *teknisk set* og en række nærsynonymer i samme rammesætning.

udtrykkets flertydighed kan der nok være grund til at være tilbageholdende med at bruge *teknisk set* som sætningsadverbial i mere formelle sammenhænge. En anden grund til at være tilbageholdende med det er at *teknisk set* kan have en ironisk klang, og særligt på skrift vil det være svært at afgøre om det er ironisk ment eller ej. Denne klang forstærkes sommetider af adverbierne *sådan* og *rent* som det er tilfældet i disse eksempler:

(21) Arbejde fra klokken 8.00 til 16.00 er vel en form for liv – sådan teknisk set.
(*Herning Folkeblad* 5.12.2012).

(22) Jeg sidder i skrivende stund og kigger på den tyver, som jeg faktisk skylder DSB og tænker, om jeg må bruge den nu? Det er jo rent teknisk set ikke min.
(*urbanblog.dk /Urban Øst* 20.11.2008).

Udtrykket vil derfor også kunne blive opfattet med en sådan ironisk klang steder hvor det ikke er intentionen. Men sådan rent teknisk set står det naturligvis enhver frit for at bruge de ord og udtryk han/hun vil!

LITTERATUR

Heegård, Jan & Janus Mortensen (2014). Fonetisk reduktion og kommunikative kontraster. Tilfældet *faktisk*. *Ny Forskning i Grammatik* 21, 87-102. <https://tidsskrift.dk/nfg/article/view/23564/20622>

Transskription af ukrainsk og stavning af ukrainske navne

Ukrainsk skrives med det kyrilliske alfabet ligesom russisk, men det er et andet sprog end russisk. Vi vil gerne stave ukrainske navne i danske tekster på en måde der viser respekt for ukrainernes sprog og kultur. Hvordan gør vi det?

Bynavne som *Kiev/Kijev*, *Lvov* og *Kharkov* er eksempler på russiske staveformer af ukrainske navne. De tilsvarende ukrainske former er *Kyiv*, *Lviv* og *Kharkiv*. Hvis man ønsker på dansk at skrive ukrainske navne så de afspejler den ukrainske stavemåde snarere end den traditionelle russiske, skal man transskribere (dvs. omsætte) fra ukrainsk kyrillisk, hvilket er lidt anderledes end russisk kyrillisk.

I Dansk Sprognævn har vi hidtil holdt os til de fællesnordiske transskriptionsregler fra kyrillisk som er baseret på russisk – disse regler er udgivet i 1970 og tilgængelige på sproget.dk (<https://sproget.dk/raad-og-regler/ordlister/andre-ordlister/transskription-af-russisk>).

Ukrainsk har imidlertid nogle særlige bogstaver; her følger en anvisning på hvordan de transskriberes:

Ukrainsk

kyrillisk	Latinsk	Bemærkninger
Г г	H h	I russisk omskrives Г г til G g
Ґ ґ	G g	Særligt ukrainsk bogstav
Е е	E e	I russisk omskrives Е е i visse kontekster til Je je
Є є	Je je	Særligt ukrainsk bogstav
И и	Y y	I russisk omskrives И и til I i
І і	I i	Særligt ukrainsk bogstav
Ї ї	Ji ji	Særligt ukrainsk bogstav

Transskriptionen af det ukrainske Київ ville ifølge ovennævnte transskriptionsliste fra 1970 kombineret med ovenstående tillæg egentlig give *Kyjiv*, men *Kyiv* er mere udbredt internationalt og har derfor formentlig fremtiden for sig. Ved at anbefale *Kyiv* følger vi vores norske kolleger, som i 2014 anbefalede *Kyiv* i Norge, jf. <https://www.sprakradet.no/Vi-og-vart/Publikasjoner/Spraaknytt/spraknytt-2014/Spraknytt-22014/-Ukraina/>.

Det er imidlertid værd at nævne at stavemå-

derne med *y* ikke i udgangspunktet afspejler en anderledes udtale på dansk af Ukraines hovedstad *Kyiv*. På dansk vil man formodentlig fortsætte med at udtale navnet som man plejer med to stavelser med *i* i første stavelse.

Derimod er der i højere grad grundlag for nye udtaler af *Lviv* (vs. *Lvov*) og *Kharkiv* (vs. *Kharkov*), eftersom vokalerne *o* og *i* er mere forskellige og der er tale om mindre kendte og mindre etablerede navne i dansk.

I Dansk Sprognævn overvejer vi om vi skal udarbejde forskellige transskriptionstabeller for de forskellige sprog der skrives med kyrillisk. Vi rådfører os med Thomas Olander, der er lektor i indoeuropæisk ved Københavns Universitet. Thomas Olander har udviklet denne hjemmeside, <https://sproghistorie.dk/cyrtrans/>, hvor man kan kopiere eller skrive kyrillisk tekst ind og få det ud i dansk transskription.

IEM

Von- og van-efternavne, med eller uden von/van?

Er det rigtigst at tage *von* og *van* med når man henviser til personer med et *von-/van*-efternavn hvor man kun bruger deres efternavn?

Konkret skriver jeg en tekst om Peter von Scholten (egl. Peter Carl Frederik von Scholten), som var generalguvernør på De Dansk Vestindiske Øer i årene 1827-1848. Første gang han nævnes, skriver jeg hans fulde navn, men jeg er i tvivl om hvorvidt jeg efterfølgende bør henvise til ham med *von Scholten*, eller om jeg kan nøjes med *Scholten*.

Der findes ingen regler for hvordan man refererer til folk med *von-* eller *van*-efternavne når man kun nævner efternavnet, men den primære retningslinje er at man tager *von/van* med, medmindre man ved at der gælder særlige navnespecifikke praksisser. Det er det sikreste, og på den måde har man i hvert fald ikke gjort noget forkert. Det samme gælder i øvrigt for andre lignende efternavne, fx *von der* i *Ursula von der Leyen*, *de* i *Jørgen de Mylius*, *la* i *Poul la Cour* og *da* i *Leonardo da Vinci*.

Eksempler på navnespecifikke praksisser:

- *Johann Wolfgang von Goethe* omtales stort set kun som *Goethe* på dansk.
- *Lars von Trier* omtales som både *von Trier* og *Trier*.
- *Joakim von And* og *Vincent van Gogh* omtales kun med hhv. *von* og *van* på dansk: *von And* og *van Gogh*. Også *Poul la Cour* og *Leonardo da Vinci* omtales konsekvent med hhv. *la* og *da* på dansk: *la Cour* og *da Vinci*.

En anden retningslinje er at man bør beslutte sig for at gøre det ene eller det andet og så være konsekvent indenfor samme tekst.

ASH

Dansk Sprognævn

■ Ansvarshavende redaktør: Thomas Hestbæk Andersen

■ Redaktion: Margrethe Heidemann Andersen, Kirsten Lindø Dolberg-Møller, Ida Elisabeth Mørch og Michael Nguyen

■ ISSN: 2446-3124

■ Layout: Pernille Kleinert

■ DTP: René Malchow

Usignede artikler og artikler med initialer giver udtryk for Sprognævnets mening. Artikler med navn giver ikke nødvendigvis i enhver henseende udtryk for Sprognævnets mening.

ASH	Anna Sofie Hartling
ESJ	Eva Skafte Jensen
IEM	Ida Elisabeth Mørch
JS	Jørgen Schack
KLD	Kirsten Lindø Dolberg-Møller
MHA	Margrethe Heidemann Andersen
MN	Michael Nguyen
MR	Marianne Rathje
PJH	Peter Juel Henrichsen
THA	Thomas Hestbæk Andersen
TW	Thomas Widmann

Nyt fra Sprognævnet udgives af Dansk Sprognævn. Tidsskriftet udkommer 3 gange om året og er gratis. **Tilmelding sker på Sprognævnets hjemmeside.** Så får du en e-mail 3 gange om året, dvs. hver gang bladet udkommer.

Følg også Dansk Sprognævn på nettet, på LinkedIn og på Facebook:

■ Hjemmesiden: dsn.dk

■ LinkedIn: [Dansk Sprognævn](#)

■ Facebook: [Dansk Sprognævn](#)

Dansk
Sprognævn

Adelgade 119 B
5400 Bogense